

5 ára námsskrá

Laufásborg

Leikskólinn Laufásborg
Laufásvegi 53-55
101 Reykjavík
Sími 5517219
laufasborg@hjalli.is

Jafnréttis- og félagsfærninám

Laufásborg starfar eftir meginreglum og kynjanámskrá Hjallastefnunnar og þar er 5 ára nám engin undantekning. Allar sögur sem sagðar eru, öll lög sem sungin eru og öll orðræða er meað hjallískum jafnréttisbrag. Við leiðbeinum þeim sem koma utan frá með orðræðu og hegðun og pössum að meginreglur séu ávallt hafðar að leiðarljósi í öllu starfi.

Meginreglur

Meginreglurnar eru grundvöllurinn að öllu starfi Hjallastefnuskóla. Þær eru í reynd bæði stefnuýfirlýsing og hugmyndafræði skólanna og fela í sér þá lífssýn og mannskilning sem allt starfsfólk sameinast um. Meginreglurnar eru í skýrri forgangsörð þar sem fyrstu reglurnar hafa skýran forgang og hver regla byggir á þeirri sem á undan kemur. Jafnframt er fyrsta reglan innsti kjarni starfsins og koll af kolli umlykur hver regla þá næstu á undan.

Fyrsta meginregla: Börn og foreldrar

Hjallastefnunni er ætlað að mæta hverju barni eins og það er og virða og viðurkenna ólíkar þarfir aldurshópa, kynja og einstaklinga. Skólanum ber einnig að virða valfrelsi og ólíkan áhuga barna og hlúa á víðfeðman hátt að velgengni allra.

Önnur meginregla: Starfsfólk

Hjallastefnunni er ætlað að stuðla að því að jákvæðni, gleði og kærleikur séu ráðandi öfl í samskiptum starfsfólks svo og í öllum samskiptum við börn og foreldra og aðra sem koma að málum skólans.

Þriðja meginregla: Umhverfi

Hjallastefnunni er ætlað að skapa samfélag innan hvers skóla þar sem jafnvægi, einfaldleiki og gagnsæi er ráðandi í dagskrá, umhverfi og búnaði og reglur eru sýnilegar og áþreifanlegar. Þannig gefst börnum skiljanlegt og viðráðanlegt umhverfi miðað við aldur þeirra, þroska og getu.

Fjórtða meginregla: Efniviður

Hjallastefnunni er ætlað að bjóða upp á leikefnivið og einföld námsgögn þar sem sköpun og ímyndun er í fyrirrúmi í fjölbreyttri reynslu hvers barns. Þannig skapar sjálfbjarga fólk eigið nám og leikheim með eigin lausnum og raunveruleikatengd verkefni eru í fyrirrúmi.

Fimmta meginregla: Náttúra

Hjallastefnunni er ætlað að kenna börnum að skynja og njóta náttúrulegs umhverfis og virða náttúruna með nýtni, nægjusemi og hófsemi svo og með umhirðu og endurvinnslu.

Sjötta meginregla: Samfélag

Hjallastefnunni er ætlað að þjálfaga og hegðun á jákvæðan og hlýlegan en um leið ákveðinn og hreinskiptinn hátt. Með nákvæmni og festu verður taminn vilji leiðin til öryggis og frelslis fyrir alla í rósemi og friði innan skólasamfélagsins og síðar til ábyrgar þátttöku í lýðræðisþjóðfélagi.

Kynjanámskrá

Kynjanámskráin er birtingarmynd á hugsjónum Hjallastefnunnar um jafnrétti stúlkna og drengja. Í hinu kynjaskipta skólstarfi er markmiðið að gera báðum kynjum ávallt jafnhátt undir höfði og mæta ólíkum þörfum stúlkna og drengja. Jafnframt er markmiðið að gefa þeim kost á að starfa og leika á eigin forsendum þar sem menning beggja kynja er virt og viðurkennd.

Þessu til viðbótar er gengið út frá þeirri kennisetningu Hjallastefnunnar að kynin öðlist takmarkaða færni og æfi of fáa eiginleika vegna heftandi kynhlutverka og kynjamótunar sem samfélagið ákvarðar á grundvelli kynferðis. Hjallastefnan mætir þessu með því að þjálfa bæði kyn í öllum mennskum eiginleikum og eru loturnar okkar kennslutækið til þess. Hver lota stendur í fjórar vikur í senn og eru fyrstu þrjár loturnar á haustönn (sjá skóladagatal) og seinni þrjár á vorönn. Allir þættir kynjanámskrár eru þó ávallt í forgrunni í öllu skólstarfinu.

Lota 1: Agi

Agalotan er fyrsta stig félagsþjálfunar og fer fram í ágúst-september. Lykilhugtök lotunnar eru: virðing, hegðun, kurteisi, framkoma.

Lota 2: Sjálfstæði

Sjálfstæðislotan er fyrsta stig einstaklingþjálfunar og fer fram í október - nóvember. Lykilhugtök eru: sjálfstyrking, sjálfstraust, öryggi, tjáning.

Lota 3: Samskipti

Samskiptalotan er annað stig félagsþjálfunar og fer fram í nóvember - desember. Lykilhugtök eru: umburðarlyndi, hjálpsemi, víðsýni, samstaða.

Lota 4: Jákvæðni

Jákvæðnilotan er annað stig einstaklingsþjálfunar og fer fram í janúar. Lykilhugtök eru: ákveðni, hreinskiptni, bjartsýni, gleði.

Lota 5: Vinátta

Vináttulotan er þriðja stig félagsþjálfunar og fer fram í febrúar - mars. Lykilhugtök eru: félagsskapur, umhyggja, nálægð, kærleikur.

Lota 6: Áræðni

Áræðnilotan er þriðja stig einstaklingsþjálfunar og fer fram í mars-apríl. Lykilhugtök eru: kjarkur, kraftur, virkni, frumkvæði.

Kynjablöndun

Stúlkur og drengir hittast daglega í blöndun, úti og inni, og æfa samskipti og vináttu. Allar ferðir eru farnar í blöndun, svo sem á tónleika og listasýningar.

Lestrarkennsla og ritun

Bókstafirnir kynntir, hvað þeir heita og hvaða hljóð þeir tákna. Unnið er eftir hljóðaaðferð, sögð er saga sem tengist viðkomandi bókstaf og hópurnir finnir orð sem innhalda hljóðið. Börnin læra um stóran og lítinn bókstaf og helstu greinamerki, læra að tengja saman stafi og þannig leggjum við grunn að lestrinum sjálfum. Málörvun er mikil, framsaga, rím og stuðlar, taktur, sögur og ævintýri eru mikilvægur þáttur í okkar starfi. Við notum efni frá Bryndísi Guðmundsdóttur talmeinafræðingi sem heitir Lærum og leikum með hljóðin. Öll börn fara í Hljóm-prófið sem mælir hljóðkerfisvitund barna og getur sagt fyrir um örðugleika í lestrarnámi. Börnin fara á Borgarbókasafnið og bókasafnið í Norræna húsinu til að skoða bækur og við fáum lánaðar bækur til að skoða og lesa í leikskólanum.

Börnin læra að draga rétt til stafs. Æfa skrift í sérstakri skólabók sem öll 5 ára börn fá að hausti til að nota í hópatíma. Hugtakið orð er kennt og rétt lesátt. Við notum öll skynfæri til að kynnast stöfunum. Hjálpargögn eru leir, bönd, spýtur o.þ.h. sem hægt er að nota til að forma bókstafi.

Markmið:

Að börnin þekki bókstafina og viti fyrir hvaða hljóð þeir standa. Að styrkja hljóðkerfisvitund svo að börnin séu sem best búin undir lestrarnám og jafnvel læs. Að börnin kunni að draga til stafs, kunni að skrifa orð og nafnið sitt. Þekki lesátt.

Stærðfræði

Læra að þekka og skrifa tölustafina. Með hjálp Numicon-kubba æfum við talningu, sléttar og oddatölur og munnlega samlagningu með einföldum tölum. Búum til einfaldar stærðfræðigátur og æfum hugarreikning. Önnur hjálpargögn eru t.d. spil og leir. Spilum mannspil og minnispil og teljum allt mögulegt í umhverfinu. Eins kemur stærðfræði mikið fyrir í skák- og tónlistarkennslu.

Markmið:

Að börnin þekki og geti skrifað tölustafina og geti lagt saman einfaldar tölur. Að börnin kunni á mannspil og geti spilað einföld spil. Að börnin þekki Numicon-kubbana og kunni að nota þá sem hjálpargögn í stærðfræði.

Enska

Kennari er Elizabeth Nunberg. Allir hópar kjarnans fá enskukennslu í vikulöngum lotum með kennara sem hefur ensku sem móðurmál. Hér að neðan er kynning með hennar orðum. Elizabeth hefur verið með aukatíma fyrir fimm ára börnin.

The English program creates an environment that is engaging and nurtures their natural curiosity towards something new. We spark their interest through, movement, songs, activities and play. We explore both indoors and outdoors in concepts that they naturally encounter on a daily basis: animals, their body, clothes, family, friends, food, and weather to name a few. We focus on English phrases and statements in which to build their confidence and

rhythm for the language. such as....Good morning – Good afternoon – Nice to see you – See you later – Please...Thank you - What's the Weather? - It is... sunny, rainy, windy, snowy - How are you? - I am...happy, sad, sleepy, mad, cold, hot, good, great – and many more.

The preschool English program is the foundation from which the children continue to grow and expand from. The fun and engaging environment that we provide guides the children to venture into the exciting world of English that surrounds them everywhere.

Franska

Kennari er Sólveig Simha. Við höfum samstarf við Alliance Française árið 2013 um frönskukennslu fyrir 5 ára börnin. Þetta er frumkvöðlastarf í leikskólastarfi og fer fram í gegnum leik og söng. Börnin hafa kynnst franskri menningu og hefur frönskukennslan skilað sér vel inn á heimilin og skapað áhuga fyrir franskri tungu og því sem franskt er. Einnig er unnið með franskar þjóðsögur í gegnum brúðuleikhús í tímunum. Markmiðið með kennslunni er að kveikja áhuga á tungumáli, hafa gaman og að tjá sig við frönskumælandi jafnaldr og kennslan snýst því um þeirra daglega líf. Gefa þeim leiðir til að tjá sig og vera ófeimin að mæta öðrum börnum og láta ekki ókunnug tungumál stoppa sig. Þetta er kjöraldur til að kenna tungumál og ná hreimnum.

Tónlist

Börnin kynnast hugmyndinni um tónhæðir og lengdargildi nótna gegnum nótnaskrift og ýmiss konar leiki, einnig öðrum kennivíddum tónlistar, s.s. hljóðstyrk, raddbeitingu, tónsviðum, ólíkum hljóðfærum, tónlistarformum o.fl. Tónlist er fyrst og fremst lögð inn gegnum söng í samverum með öllum börnum kjarnans. Æfð eru lög af öllum stærðum og gerðum: árstíðatengd, hreyfilög, lög á erlendum málum, stökur, gamlar vísur og einföld barnalög. Á hverjum föstudegi er söngfundur þar sem börnin syngja saman og hóparnir skiptast á að koma fram. Börnin syngja í kór fyrir hin ýmsu tilefni og fyrir fjölskyldur. Að auki höldum við úti Söngperluboxi á Sound Cloud en þar eru upptökur af okkar vinsælustu lögum í flutningi barnanna.

Við höfum verið í gjöfulu samstarfi við Steindór Andersen, kvæðamann, en hann hefur komið til okkar á þorranum í áraraðir og kennt okkur rímnakveðskap. Í samvinnu við hann og Hilmar Örn Hilmarsson gáfum við út kvæðakverið „Steindór Andersen kennir kveðskap á Laufásborg“ árið 2020 með texta og upptökum. Á góunni hafa kvæðakonur eins og Kristín Kjartansdóttir og Bára Grímsdóttir, tónskáld, komið til okkar og við höfum ekki síður tekið þeirra kveðskap upp á okkar arma, en við erum stolt af því að standa vörð um þessa rammíslensku arfleifð okkar. Þannig skipar kveðskapurinn stóran sess í tónlistariðkun okkar einkum þessa tvo mánuði.

Tónlistarfólk úr ýmsum áttum kemur til okkar og leikur fyrir okkur allskonar tónlist og Laufey Sigurðardóttir fiðluleikari í Sinfóníuhljómsveit Íslands kemur til okkar á hverju ári á jólasöngfund. Við sækjum þá viðburði sem í boði eru hverju sinni á skólatíma, höfum farið á og haldið sjálf viðburði á Iceland Airwaves og Barnamennningarhátíð. Sinfóníuhljómsveit Íslands býður 5 ára nemendum á tónleika í Hörpu á hverju ári.

Við leggjum mikið upp úr fjölbreytni og spilum alls konar tónlist fyrir börnin, klassíska tónlist, djass, heimstónlist, popptónlist og allt þar á milli, en forðumst að halda að þeim aðeins því sem er fyrirferðarmest utan leikskólans hvort eð er og leitumst frekar við að bæta einhverju við. Tónlist er alltaf leikin til hlustunar eða stuðnings við ýmis verkefni, hún er ekki höfð sem vanhugsað óþarfa áreiti í starfi.

Skák

Kennari er Omar Salama. Við höfum kennt börnunum skák frá árinu 2008 og kennslan hefst strax í upphafi skólagöngunnar og stigmagnast eftir því sem börnin eldast. Í meginatriðum fer námið þannig fram að nemendur læra mannganginn og listina að tefla með verklegum æfingum frá kennara. Þau tefla ýmist tvö og tvö saman, í samveru á stóru taflí eða með vegghengdu sýningartaflborði og læra að leysa ýmsar skákþrautir. Þau nota yfirleitt hefðbundið taflborð og skákklukku og læra jafnvel skákskrift.

Markmið: Að börnin læri mannganginn og helstu leikreglur í skák. Öðlist dýpri hæfni í skák, þjálfist í rökhugsun og ákvarðanatöku.

Börnin hafa vakið verðskuldaða athygli innan skákhreyfingarinnar hér heima og á heimsvísu. Susan Polgar, margfaldur heimsmeistari í kvennaskák, heimsótti okkur árið 2018 og vildi kynna sér skákkennsluna betur og hitta börnin sem voru fyrst allra leikskólabarna í heiminum til að fá boð á heimsmeistaramót í skólaskák. Þau hafa ennfremur fyrst leikskólabarna þegið boð á Íslandsmeistaramót grunnskólasveita og Evrópumeistaramót í skólaskák í Rúmeníu auk heimsmeistaramótsins í skólaskák í Albaníu.

Laufásborg hlaut Hvatningarverðlaun Reykjavíkurborgar árið 2015 fyrir skákkennslu í leikskólanum.

Smíðja og textíll

Við erum með listasmiðju þar sem börnin koma í lotur í smíðjunni til að skapa eitthvað skemmtilegt. Við höfum fært smíðaverkstæðið út og er það notað af öllum hópum. Grafíksmíðja hefur verið sett upp í tengslum við Barnamennningarhátíð og hafa börnin verið að kynna skemmtilegum og áhugaverðum leiðum við að vinna þrykkprent (monoprent) og snýst verkefnið oft en ekki um sköpunina sjálfa heldur en loka útkomuna. Þau hafa verið að kynna aðferðinni við að prenta með því að nota gelpötur og þrykkurúllur og nota eigin litablöndun og náttúrulegan efnivið og útkoman verður ósjálfrátt ævintrýralega fallegar grafíkmyndir.

Börnin vinna ýmis textílverkefni, s.s. þæfa ull, búa til dúska og vinabönd, að sauma á saumavél og vefa. Textílefnið okkar og saumavélin eru drengjamegin og verkfærakassinn er stúlnamegin en þær laga og gera við allt stórt og smátt. Þetta er gott dæmi um uppbótarvinnuna og raunveruleikatengd verkefni sem við notum í okkar daglega starfi.

Hreyfing og umhverfiskennsla

Útivera og hreyfing er stór þáttur í náminu okkar og við erum því mikið á ferðinni. Við förum daglega í gönguferðir, ýmist með fyrirhugaðan áfangastað eða bara til að fá hreyfinguna, taka eftir og njóta þess sem fyrir augu ber. Við göngum rösklega og erum einbeitt þegar svo ber undir. Við förum í nánast allar ferðir í kynjablönduðum hópum og notum nærumhverfið okkar t.d. Hljómskálagarðinn, styttugarðinn við Safn Einars Jónssonar og Einarsgarð við Barónsstíg, þar sem börnin geta hlaupið um víðan völl og/eða farið í skipulagða leiki. Þau læra mikið um dýrin á ferðum okkar og á vorin eykst það enn frekar með fuglafræðslu og er nærtækt að skoða t.d. fuglalífið í Vatnsmýrinni og við Tjörnina. Við förum líka í lengri ferðir eins og á Klambratún, í fjöruferðir og í Seljahverfið að leika í fallegu tjörninni þar. Eins býður náttúrulega útisvæðið okkar upp á fjölbreytta hreyfingu og mikla styrktarþjálfun. Við klifrum í trjám, höngum á slám og vöðum í ám. Við dönsum mikið, búum reglulega til ýmiss konar þrautabrautir, notum jóga og öndunaræfingar og börnin læra að kjarna líkama og huga. Til viðbótar við þetta fara 5 ára börnin í jóga einu sinni í viku í Kramhúsið.

Markmiðið er að börnin kunni ýmsa útileiki og geti sjálf farið saman í leiki, þar sem öll eru jafnir þátttakendur.

Við erum mjög umhverfisvæn og börnin hugsa um garðinn sinn en við erum bæði með matjurtagarð sem börnin sjá um og þau planta sumarblómum. Við erum einnig með moltu, flokkum rusl og förum vel með.

Ferðir og söfn

Við búum svo vel að vera í göngufæri við öll helstu listasöfn á höfuðborgar-svæðinu og förum mjög reglulega á listasýningar, tónleika og aðra viðburði. Við fáum yfirleitt leiðsögn um söfnin og fræðumst þá sérstaklega um þær sýningar sem eru í gangi.

Við erum líka dugleg að mæta á menningarviðburði eins og sínfónútónleika og ýmsa aðra tónleika. Við fáum boð í leikhús og höfum farið á bíósýningu á barna-kvikmyndahátíð. Við erum dugleg að grípa þau tækifæri sem bjóðast og fara af stað. Í fyrra æfðu börnin tvö ljóð eftir Vilborgu Dagbjartsdóttur og bönkuðu svo upp á heima hjá henni og fluttu ljóðin fyrir hana.

Stefna Laufásborgar um lista- og menningarstarf:

Það er stefna Laufásborgar að sækja listir og menningu í nærumhverfinu, þar sem við erum í hringiðu menningar og lista í miðbæ Reykjavíkur. Við viljum að börnin séu listunnendur og njóti þess að skoða listir og menningu og að það séu hluti af þeirra lífsmáta.

Það er stefna Laufásborgar að nota endurnýtanlegt efni og náttúruna til sköpunar á degi hverjum í hópatímum og val tímum. Dagskráin felur í sér þessa tvo þætti og hafa þeir jafnt vægi.

Það er stefna Laufásborgar að allir kennarar stækki skólann sinn með menntun og þekkingu og séu skapandi í dagskránni. Samvinna er á milli kennara þar sem við deilum þekkingu hvors annars og nýtum mannauðinn.

Við lítum svo á að allt fólk stórt og smátt sé skapandi og segjum að „Börnin skapa skólann sinn“. Á það bæði við um náttúrulega útisvæðið sem innisvæðið.

Little Bits rafmagnskubbar

Við kynntumst Little Bits rafmagnskubbunum í New York námsferðinni okkar árið 2015 og fengum svo veglegt byrjunarsett að gjöf frá foreldrafélaginu sem við höfum haldið upp á og bætt í eftir þörfum. Við höfum notað þessa frábæru viðbót í 5 ára starfinu og gert tilraunir og skapað margt skemmtilegt.

Á heimasíðunni <http://littlebits.cc/> er hægt að sjá hvernig þetta virkar.

Samfélag

Goðafræði, Íslendingasögur, Byggðasöfn, Ísland í gamla daga, gamlir siðir og tenging við jólin og hátíðir.

Við fáum heimsóknir frá slökkviliðinu og umferðaskólanum og förum í heimsókn í Barnaskóla Hjallastefnunnar og kynnumst skólaumhverfinu í Öskjuhlíðinni. Við höfum verið í samvinnu við Kvennaskólann í Reykjavík og unnið verkefni með nemendum þar.

Útskriftarferð í Sólheima í Grímsnesi

Farin er tveggja daga útskriftarferð í Sólheima að vori og gist eina nótt. Við ætlum að kynnst starfinu á Sólheimum en það var frumkvöðullinn Sesselja Hreindís Sigmundsdóttir sem stofnaði þetta einstaka samfélag og byggði á hugsjónum Rudolfs Steiners. Sólheimar er fyrsta sjálfbæra samfélagið í heiminum og við erum mjög spennt að kynnst starfinu þeirra þar sem mannþækt, lífræn þæktun og handverk eru í hávegum höfð.